

"הפעילות בחברה הערבית צריכה לקבל יותר משמעות וערך"

ועידת נצרת לקידום הבטיחות והבריאות התעסוקתית אירחה בכירים בחברה הערבית ובענף הבנייה • בוועידה הוצגה תמונת מצב לא קלה על נפגעים בעבודה ובמחלות רקע; על רשימת היישובים המובילים בישראל במספר תאונות העבודה; על קידום הבטיחות בחברות הייטק ובתעשיות ביטחוניות ועל פעילות המוסד"ל לאבחון סיכונים והדרכות בטיחות במקומות עבודה

מאת המוסד לבטיחות ולגיהות

שאהיד זה מונח שלא מתייחס, כפי שנהוג לחשוב, רק למי שמפוצץ את עצמו בפיגוע, אלא גם לכל מי שמצא את מותו בתאונת עבודה. יש נטייה לומר 'העובד התרשל, הוא לא חשב קסדה או לא השתמש ברתמה'. בוועדת המשנה בכנסת הזו, וגם בקודמת, עסקנו רבות בסוגיית האחריות. הטלת אחריות והרחבת האחריות הן סוגיות קריטיות לנושא המלחמה בתאונות העבודה. אם אין כתובת, הרתעה, אכיפה וענישה, נמשיך לספור קורבנות, פצועים והרוגים. מתחילת השנה, היו 34 הרוגים כתוצאה מתאונות עבודה, כמעט מחצית בענף הבנייה. אלה מספרים מזעזעים. אלימות ופשעה בחברה הערבית גובות גם הן עשרות הרוגים מדי שנה, זה נושא שמחייב התייחסות של הממשלה, כמו גם תאונות העבודה. מסתמן שגם השנה, אנחנו עלולים להגיע ל-60-70 הרוגים. זה חייב לזעזע את אמות הספים של הממשלה ושל כל חברה מתוקנת, אבל זה לא קורה. נשאלת השאלה למה.

"אפס כתבי אישום"

"יש לזה כמה הסברים. בלי להיכנס

בתחילת יולי, נערכה במלון גולדן קראון בנצרת ועידת נצרת השנתית לקידום הבטיחות והבריאות התעסוקתית בחברה הערבית, בשיתוף המוסד לבטיחות ולגיהות, משרד הכלכלה והתעשייה ומינהל הבטיחות והבריאות התעסוקתית. העיתונאי פוראת נסאר הנחה את האירוע והדגיש את חשיבות הדיון במה שהפך לתופעה יום-יומית, שפוגעת בעיקר בעובדים מהמגזר הערבי - תאונות עבודה.

"מספרים מזעזעים"

ח"כ אסמה סעדי, יו"ר ועדת המשנה לבטיחות בעבודה בכנסת, דיבר על פעילות הוועדה בקדנציה החולפת. "אצלנו בחברה אומרים 'הכול מן אלה', והכוונה היא שהכול עניין של גורל, אבל בעצם אנחנו אומרים כאן היום 'תחשבו ורק לאחר מכן תפעלו'. לכל הצדדים המעורבים ביחסי העבודה בענף הבנייה יש כוונה לכלכל את צעדיהם בתבונה. לפני הקריירה הפוליטית שלי הייתי עורך דין ובמשך שנים רבות ייצגתי לא מעט עובדים שנפגעו או בני משפחות של קורבנות תאונות עבודה. שאהידים.

שעה	נושא / מנחה
08:00 - 08:30	קבלת מוסר
08:30 - 09:00	ד"ר מוחמד - ח"כ יאיר נתן מן שרת הכלכלה
09:00 - 09:30	ד"ר ניר - ראש העיר נצרת עלי סאליח
09:30 - 09:40	מרתית מרתית ומוסד לבטיחות בעבודה בכנסת - ח"כ אסמה סעדי
09:40 - 10:00	פעילות מוסד לבטיחות בעבודה בכנסת - ח"כ אסמה סעדי
10:00 - 10:15	פעילות מוסד לבטיחות בעבודה בכנסת - ח"כ אסמה סעדי
10:15 - 10:30	פעילות מוסד לבטיחות בעבודה בכנסת - ח"כ אסמה סעדי
10:30 - 10:45	פעילות מוסד לבטיחות בעבודה בכנסת - ח"כ אסמה סעדי
10:45 - 11:00	פעילות מוסד לבטיחות בעבודה בכנסת - ח"כ אסמה סעדי
11:00 - 11:15	פעילות מוסד לבטיחות בעבודה בכנסת - ח"כ אסמה סעדי
11:15 - 11:30	פעילות מוסד לבטיחות בעבודה בכנסת - ח"כ אסמה סעדי
11:30 - 11:45	פעילות מוסד לבטיחות בעבודה בכנסת - ח"כ אסמה סעדי
11:45 - 12:00	פעילות מוסד לבטיחות בעבודה בכנסת - ח"כ אסמה סעדי
12:00 - 12:15	פעילות מוסד לבטיחות בעבודה בכנסת - ח"כ אסמה סעדי
12:15 - 12:30	פעילות מוסד לבטיחות בעבודה בכנסת - ח"כ אסמה סעדי
12:30 - 12:45	פעילות מוסד לבטיחות בעבודה בכנסת - ח"כ אסמה סעדי
12:45 - 13:00	פעילות מוסד לבטיחות בעבודה בכנסת - ח"כ אסמה סעדי
13:00 - 13:15	פעילות מוסד לבטיחות בעבודה בכנסת - ח"כ אסמה סעדי
13:15 - 13:30	פעילות מוסד לבטיחות בעבודה בכנסת - ח"כ אסמה סעדי
13:30 - 13:45	פעילות מוסד לבטיחות בעבודה בכנסת - ח"כ אסמה סעדי
13:45 - 14:00	פעילות מוסד לבטיחות בעבודה בכנסת - ח"כ אסמה סעדי
14:00 - 14:15	פעילות מוסד לבטיחות בעבודה בכנסת - ח"כ אסמה סעדי
14:15 - 14:30	פעילות מוסד לבטיחות בעבודה בכנסת - ח"כ אסמה סעדי
14:30 - 14:45	פעילות מוסד לבטיחות בעבודה בכנסת - ח"כ אסמה סעדי
14:45 - 15:00	פעילות מוסד לבטיחות בעבודה בכנסת - ח"כ אסמה סעדי
15:00 - 15:15	פעילות מוסד לבטיחות בעבודה בכנסת - ח"כ אסמה סעדי
15:15 - 15:30	פעילות מוסד לבטיחות בעבודה בכנסת - ח"כ אסמה סעדי
15:30 - 15:45	פעילות מוסד לבטיחות בעבודה בכנסת - ח"כ אסמה סעדי
15:45 - 16:00	פעילות מוסד לבטיחות בעבודה בכנסת - ח"כ אסמה סעדי
16:00 - 16:15	פעילות מוסד לבטיחות בעבודה בכנסת - ח"כ אסמה סעדי
16:15 - 16:30	פעילות מוסד לבטיחות בעבודה בכנסת - ח"כ אסמה סעדי
16:30 - 16:45	פעילות מוסד לבטיחות בעבודה בכנסת - ח"כ אסמה סעדי
16:45 - 17:00	פעילות מוסד לבטיחות בעבודה בכנסת - ח"כ אסמה סעדי
17:00 - 17:15	פעילות מוסד לבטיחות בעבודה בכנסת - ח"כ אסמה סעדי
17:15 - 17:30	פעילות מוסד לבטיחות בעבודה בכנסת - ח"כ אסמה סעדי
17:30 - 17:45	פעילות מוסד לבטיחות בעבודה בכנסת - ח"כ אסמה סעדי
17:45 - 18:00	פעילות מוסד לבטיחות בעבודה בכנסת - ח"כ אסמה סעדי
18:00 - 18:15	פעילות מוסד לבטיחות בעבודה בכנסת - ח"כ אסמה סעדי
18:15 - 18:30	פעילות מוסד לבטיחות בעבודה בכנסת - ח"כ אסמה סעדי
18:30 - 18:45	פעילות מוסד לבטיחות בעבודה בכנסת - ח"כ אסמה סעדי
18:45 - 19:00	פעילות מוסד לבטיחות בעבודה בכנסת - ח"כ אסמה סעדי
19:00 - 19:15	פעילות מוסד לבטיחות בעבודה בכנסת - ח"כ אסמה סעדי
19:15 - 19:30	פעילות מוסד לבטיחות בעבודה בכנסת - ח"כ אסמה סעדי
19:30 - 19:45	פעילות מוסד לבטיחות בעבודה בכנסת - ח"כ אסמה סעדי
19:45 - 20:00	פעילות מוסד לבטיחות בעבודה בכנסת - ח"כ אסמה סעדי
20:00 - 20:15	פעילות מוסד לבטיחות בעבודה בכנסת - ח"כ אסמה סעדי
20:15 - 20:30	פעילות מוסד לבטיחות בעבודה בכנסת - ח"כ אסמה סעדי
20:30 - 20:45	פעילות מוסד לבטיחות בעבודה בכנסת - ח"כ אסמה סעדי
20:45 - 21:00	פעילות מוסד לבטיחות בעבודה בכנסת - ח"כ אסמה סעדי
21:00 - 21:15	פעילות מוסד לבטיחות בעבודה בכנסת - ח"כ אסמה סעדי
21:15 - 21:30	פעילות מוסד לבטיחות בעבודה בכנסת - ח"כ אסמה סעדי
21:30 - 21:45	פעילות מוסד לבטיחות בעבודה בכנסת - ח"כ אסמה סעדי
21:45 - 22:00	פעילות מוסד לבטיחות בעבודה בכנסת - ח"כ אסמה סעדי
22:00 - 22:15	פעילות מוסד לבטיחות בעבודה בכנסת - ח"כ אסמה סעדי
22:15 - 22:30	פעילות מוסד לבטיחות בעבודה בכנסת - ח"כ אסמה סעדי
22:30 - 22:45	פעילות מוסד לבטיחות בעבודה בכנסת - ח"כ אסמה סעדי
22:45 - 23:00	פעילות מוסד לבטיחות בעבודה בכנסת - ח"כ אסמה סעדי
23:00 - 23:15	פעילות מוסד לבטיחות בעבודה בכנסת - ח"כ אסמה סעדי
23:15 - 23:30	פעילות מוסד לבטיחות בעבודה בכנסת - ח"כ אסמה סעדי
23:30 - 23:45	פעילות מוסד לבטיחות בעבודה בכנסת - ח"כ אסמה סעדי
23:45 - 24:00	פעילות מוסד לבטיחות בעבודה בכנסת - ח"כ אסמה סעדי

ועידת נצרת לקידום הבטיחות והבריאות התעסוקתית בחברה הערבית

**יו"ר ועדת המשנה לבטיחות
העבודה, ח"כ אוסמה סעדי:
"אצלנו בחברה
אומרים 'הכול מן אללה',
והכוונה היא שהכול
עניין של גורל, אבל בעצם
אנחנו אומרים כאן היום
'תחשבו ורק לאחר מכן
תפעלו'. לכל הצדדים
המעורבים ביחסי העבודה
בענף הבנייה יש כוונה לכלכל
את צעדיהם בתבונה"**

200 ל-400 מפקחים בישראל. העלינו את הנושא לדיון בוועדת המשנה. לא ייתכן שלרשויות המקומיות אין אחריות או תפקיד בכל הנעשה בתוך אתרי בנייה בשטחי הרשויות המוניציפליות. למה אי אפשר לשלב פקחי עירייה בפיקוח ובאכיפה באתרי בנייה? בחברה הערבית, המפקחים בקושי מגיעים לאתרי בנייה ברשויות המקומיות הערביות. אצלי בשכונה, בבית צפאפה, אני רואה בכביש מאות עובדים בלי הכשרות, ולכן, חייבים גם שיתוף פעולה עם הרשות הפלסטינית ומשרד העבודה. כמובן, לאחר בדיקות ביטחוניות. תופעה חמורה נוספת היא היתרי העבודה. עובד נאלץ לשלם 2,500 שקל על היתר כזה, ואז נוצר מצב של פועלים מקצועיים ללא הכשרה או היתר. זו המלחמה של כולנו, ולכן, מה שמנחה אותי בפעילות זה שילוב כוחות בין כל הגורמים, כולל חקיקה בנושא. יש תקנות לגבי הרחבת אחריות, שנמצאות במשרד המשפטים כבר שנים ללא מענה. הטלת אחריות על היזם ולא על קבלן משנה כזה או אחר או 'ראיס' כלשהו. ככה לא נאבקים בתאונות עבודה. יחידת פלס

למספרים, רק אציין שמתוך העיצומים הכספיים שהוטלו על חברות ועל קבלנים בעשרות מיליוני שקלים, פחות מחמישה אחוזים נגבו בפועל. צווי בטיחות? סוגרים את האתר לכמה ימים ופותחים אותו מחדש. כתבי אישום? בושה וחרפה מה שקורה בתחום הזה. במחוז צפון, שבו היו עשרות הרוגים, הוגשו אפס כתבי אישום. אם מדברים על מיגור פשיעה בחברה הערבית, צריך לדבר גם על מיגור תאונות העבודה."

"אם אין ענישה לאותו קבלן או חברה קבלנית, קורבנות ימשיכו ליפול. אין הרתעה. מה אפשר לצפות מקבלן שיש באתרים שלו עוד ועוד תאונות ואין שינוי? הנושא הזה חשוב. גם מבחינת מפקחים, לא יעלה על הדעת שעד 2017 היו בישראל רק 15 מפקחים. אחרי מהומה גדולה, הגדילו את המספר ל-70, מתוכם 20 אחוז מהתקנים לא מאוישים. 60 בענף הבנייה ועוד עשרה בכל הענפים האחרים. איך הם יכולים להשתלט על עשרות אתרי בנייה? 20 אלף אתרים – אולי נשנע מפקחים במסוק? לפי המחקר של מנהלת מינהל הבטיחות בשנת 2015, במדינות ה-OECD, היו צריכים להיות בין

« המשך בעמוד הבא »

ד"ר גרייס חכים, בית החולים בנצרת

ד"ר עמאד פראג, חברת החשמל

ח"כ אוסמה סעדי

אבחון סיכונים, והדרכה במקומות עבודה. ההגדרה שלנו לגבי מקומות עבודה – אם מדובר ביותר מ-85 אחוז מהמגזר הערבי, אנחנו מגדירים זאת כפעילות במגזר. אנחנו מבינים שאם אנחנו לא ניתן מענה, אף אחד אחר לא יעשה זאת. בשלוש השנים האחרונות אנחנו משקיעים בקליטת מדריכים מהחברה הערבית ופיתוח הדרכות במגזר. בכל הנוגע לפעילות הדרכה ואבחון סיכונים, כ-14 אחוז נעשה במגזר הערבי והמספר הזה במגמת עלייה מתמדת. מדובר בתהליך, שמתחילים לראות ניצנים ראשונים שלו. גם במפעלים שבהם נדרש ממונה בטיחות, נושא הקמת ועדות בטיחות הוא משמעותי ואנחנו מסייעים בכך. בישראל, על אף שזו דרישת החוק, לא מספיק מובן למקומות עבודה רבים כיצד לנהל אותו, איך לכתוב תוכנית עבודה וכו'". במהלך הוועידה, הוקרנו סרטונים על פעילויות ההדרכה וקידום הבטיחות בעבודה של המוס"ל, כולל פעילויות בשפה הערבית.

התחדשות עירונית ומשקים חקלאיים

ד"ר יונקלר התייחס גם למדריכים שמגיעים למקומות העבודה. "בשנים האחרונות, עברנו למערכת ממוחשבת. כל הנתונים נאספים ויש לנו יכולת לפלח ולקבוע לעצמנו תוכנית עבודה, שתאפשר להגיע למקומות ממוקדים ולעסוק במקומות הקשורים להתחדשות עירונית,

« המשך מעמוד קודם

עושה עבודה טובה, אבל חייבים לראות תוצאות בפועל ובעיקר כתבי אישום".

פוראת נסאר, מנחה הוועידה, הדגיש כי עד כה הוגשו 180 כתבי אישום. מדובר ב-5 אחוזים מתוך כלל התלונות בנושא. "כנראה שאין הרתעה למי שלא מפקח על העובדים, על ציוד המיגון ועל ההכשרות".

"לזהות פער ולתת מענה"

ד"ר מיקי וינקלר, מנכ"ל המוסד לבטיחות ולגיהות, הציג את סיכום החציון הראשון של שנת 2022: "אנחנו מבינים שהפעילות בחברה הערבית צריכה לקבל הרבה יותר משמעות וערך. הפעילות שלנו מתבצעת, מלבד באתרי בנייה, גם במפעלים ובמשקים חקלאיים בכלל המרחבים במדינת ישראל. אנחנו מגיעים לכל מקום עבודה שמזמינים אותנו אליו כדי לסייע. 10,847 פעילויות בחצי השנה האחרונה, רובן באתרי בנייה, שם מושקעת מרבית העבודה. החלק המשמעותי השני הוא בבתי מלאכה קטנים ובינוניים, שבהם אין חובת מינוי ממונה בטיחות. אנחנו נכנסים למקומות האלה כדי לקדם את נושא הבטיחות. תחום נוסף שאנחנו נכנסים אליו הוא המשקים החקלאיים. גם בו נדרשת פעילות רבה לקידום הבטיחות, בין היתר, לאור תאונות עבודה קודמות. "עיקר הפעילות שלנו הוא בשני תחומים:

**מנכ"ל המוס"ל,
ד"ר מיקי וינקלר: "אנחנו
מבינים שאם אנחנו לא ניתן
מענה במגזר הערבי, אף אחד
אחר לא יעשה זאת. אנחנו
משקיעים בקליטת מדריכים
מהחברה הערבית ובפיתוח
הדרכות במגזר. בכל הנוגע
לפעילות הדרכה ואבחון
סיכונים, כ-14 אחוז נעשים
במגזר הערבי והמספר הזה
במגמת עלייה מתמדת"**

ד"ר סמי סעדי, מנהל מחוז הצפון במוס"ל

מימין לשמאל: רפ"ק ורד ליכטר, פוראת נסאר, סגן השרה יאיר גולן וד"ר מיקי וינקלר

צילומים: המוס"ל

"הליקוי השכיח ביותר באתרי בנייה הוא התעלמות מדרישת החוק, שמחייבת שילוט בעלי תפקידים באתר. במקומות רבים אין שילוט כזה"

מיגון אישי. ליקוי נוסף נוגע להתחשמות. במקומות עבודה נדרש לבצע בדיקה של מפסק פחת, אבל לא כתוב באיזו תדירות. ברוב מקומות העבודה זה לא מבוצע. הליקוי השלישי עוסק במכונות שמופעלות ללא בדיקת בודק מוסמך.

- **אתרי בנייה:** הליקוי השכיח ביותר הוא התעלמות מדרישת החוק, שמחייבת שילוט בעלי תפקידים באתר. במקומות רבים אין שילוט כזה. בנוסף, אתרי בנייה לא מגודרים ואין כיסויי פתחים.

- **משקים חקלאיים:** הליקוי המוביל הוא היעדר הדרכה בדבר הסיכונים, בעיקר בחומרי הדברה וחומרים מסוכנים. לסיום, סיפר ד"ר וינקלר על מרכז הסימולטורים החדש. "ישנם ארבעה סימולטורים, ובתום השנה הראשונה לשימוש, התוצאות שאנחנו מזהים מול מפעילי עגורנים ומלגזות הן משמעותיות. אפשר לאמן למצבי חירום, לשפר את רמת ההבנה של המפעילים ולתרום לתכנון עבודה נכון יותר. כיום, פועל המרכז הלאומי לסימולטורים בפתח תקווה והשאפה היא להקים מרכזים דומים גם בצפון ובדרום".

"פערים עצומים ברמת הידע"

סגן שרת הכלכלה והתעשייה, ח"כ יאיר גולן, התייחס בדבריו ליעדי המשרד

מלבד בנייה פרטית. משקים חקלאיים הם תחום נוסף, שאנחנו מכוונים את עצמנו אליו. היו באחרונה כמה תאונות עבודה במשקים חקלאיים. בכל מחוז, יש לנו מדריך שמתעסק רק בתחום הזה. יש לנו הפרדה בין גידולים חקלאיים למשקי בעלי חיים. יש לנו שבע ניידות הדרכה בשפות שונות, מערבית דרך תאילנדית, רוסית, סינית, אנגלית, טורקית ורומנית. זה מאפשר לעובדים בחברה הערבית לקבל הדרכה בשפה שנוחה לו. הניידות החדשות שלנו מצוידות בטכנולוגיות מתקדמות, כדי לאפשר ללומד לרכוש ידע עצמי בקצב שלו. 21,770 עובדים הודרכו בניידות האלה בחצי השנה האחרונה, ב-865 מקומות עבודה, מרביתם באתרי בנייה. ההדרכה אורכת 45-60 דקות.

"התפקיד שלנו הוא לזהות פערים שקיימים ולתת להם מענה באמצעות דפי מידע, רשימות ציוד בשפות שונות, עלוני קיר, מדריך לעבודה בגובה. בנוסף, יש כרזות, מדבקות לציוד מיגון אישי והכול במטרה לאתר אמצעים חסרים ולספק אותם. במסגרת סיכום החציון הראשון של 2022, זיהינו ליקויים מרכזיים בתחומים האלה:

- **מפעלים ובתי מלאכה:** הליקוי המשמעותי ביותר הוא שלא מבוצעת הדרכה לכלל העובדים לגבי פוטנציאל הסיכונים. ממציא מחקר גדול שביצענו מעלים תמונת מצב קשה מאוד לגבי רמת הידע של עובדים בנושאים כמו ציוד

המשך בעמוד הבא <<

להעלות את רמת המודעות לנושא הבטיחות. ועידת נצרת, יולי 2022

« המשך מעמוד קודם

יש עלייה מתמדת בתאונות העבודה. 11 נפגעים לכל 1,000 עובדים בחברה הערבית, לעומת כ-7 לכל 1,000 בחברה היהודית. ימי היעדרות מהעבודה: 596 ימים לכל 1,000 עובדים, לעומת 293 בחברה היהודית - פי שניים ימי היעדרות בחברה הערבית, וזה עדיין במגמת עלייה. מה הסיבות לנתונים האלה? להערכתי, לא קיימת ממש תעשייה בחברה הערבית. לרוב, מדובר בבתי מלאכה קטנים, שמעסיקים 1-5 עובדים, וחלק מבתי המלאכה לא מוכרים או לא מדווחים לרשויות. ברגע שבית עסק איננו מדווח, אין סיכוי שיגיע אליו פיקוח או מדריך של המוס"ל. סיבה נוספת היא תשתית לא מתאימה. מבנים לא מתאימים, תשתית חשמל מאולתרת, היעדר אמצעי בטיחות הנדסיים ואי-שימוש בציוד מיגון אישי.

“בענף הבנייה, עבודה באתרי בנייה בתוך המגזר הערבי היא בנייה פרטית, ללא הודעה לרשויות, בלי מינוי מנהל עבודה. להוציא בנייה ציבורית, אין מנהלי עבודה בבנייה הפרטית במגזר. אתרי בנייה ללא גידור, אין כיסוי פתחים, עובדים לא מדווחים, היעדר הכשרה. אנחנו מגיעים להדרכה בחלק מהאתרים האלה ועובדים שרואים אותנו בורחים מהחלונות, כי הם לא מדווחים. פעם היו בתי ספר שלימדו מסגרות, טפסנות וכו'. היום זה לא קיים. אין ציוד מיגון אישי, במיוחד בעבודה בגובה.

עבודה מחוץ למגזר הערבי, בעיקר בערים הגדולות - 70 אחוז מהעובדים באתרי הבנייה הם מהמגזר הערבי. רוב התאונות הקשות הם של העובדים האלה, כמו גם הרגלי עבודה לא תקינים,

בקדנציה החולפת. “אנחנו משקיעים רבות בבטיחות, ולצד העלייה בכמות התחלות הבנייה בישראל בשנה האחרונה, ניכר שרמת המודעות בקרב הקבלנים הגדולים לנושא הבטיחות השתפרה משמעותית. יש לנו יעדים, שהמרכזיים בהם נוגעים לשילוב מספר רב, ככל האפשר, של קבלנים ועובדים בתוכנית כוכבי הבטיחות וכוכבי הבטיחות המעשית, תוכנית שמחייבת לשלוח את העובדים ליום הכשרה מעשי. גילינו פערים עצומים ברמת הידע של העובדים באתרי הבנייה, בכל הנוגע לבטיחות.”

“עלייה מתמדת בתאונות העבודה”

ד"ר סמי סעדי, מנהל מחוז צפון במוסד לבטיחות ולגיהות, הציג תמונת מצב תלת-שנתית מדאיגה, במסגרתה 31 אחוז מההרוגים בתאונות עבודה בישראל מגיעים מהחברה הערבית. “אזרחי ישראל דוברי הערבית מהווים 21 אחוז מכלל התושבים. מספר המועסקים - 14 אחוז מסך המועסקים בארץ. הענף הכלכלי המרכזי בחברה הערבית הוא ענף הבנייה - 44 אחוז מעובדי הענף הם ערבים. אחוזי הרוגים ערבים בתאונות עבודה: 31 אחוזים. התפלגות תאונות העבודה וקצבת נכות - מקבלי דמי פגיעה מהחברה הערבית: 21 אחוז. מקבלי קצבת נכות: 14 אחוז. היישובים המובילים בתאונות העבודה בארץ: 20 יישובים מובילים בתאונות העבודה, כולם יישובים ערביים. מגמות: משנת 2012 עד 2021

**סגן שרת הכלכלה והתעשייה,
ח"כ יאיר גולן:**
**“אנחנו משקיעים
רבות בבטיחות, ולצד
העלייה בכמות התחלות
הבנייה בישראל בשנה
האחרונה, ניכר שרמת
המודעות בקרב הקבלנים
הגדולים לנושא הבטיחות
השתפרה משמעותית”**

צילומים: המוס"ל

חלוקת חומר מקצועי לבאי ועידת נצרת

מחסור במנהלי עבודה וסחר במכרזים. זו תופעה מוכרת של קבלני משנה, שקונים מכרזים מהקבלן הראשי. מצאנו קיצורי דרך בכל מה שקשור בהכשרה ובבטיחות. ראיתי עובד, שעובד בקומה השביעית, וכששאלתי אם קיבל הכשרה לעבודה בגובה, העובד ענה לי שהקבלן דאג להביא לו אישור. זה קורה גם בבניית פיגומים וכמעט בכל תחום. בתחומי המסחר והשירותים, 70-80 אחוז עובדים בבתי עסק במגזר ללא רישיון עסק. אף אחד לא בודק שם את הבטיחות. חלק מהעובדים לא מוכרים אפילו לרשות המקומית. המצב ברשויות המקומיות – למרות חוק הפיקוח על העבודה, שמחייב ממונה על הבטיחות בעבודה ברשות – היעדר ממונה במגזר הערבי. רק לרשויות בודדות יש ממונה בטיחות. משרד הפנים לא הקצה תקנים לנושא הזה. בנוסף, יש פקחים ברשויות, שיודעים להגיע לכל בית שמוסיף תוספת ולחייב בארנונה, אבל הם לא יודעים לומר למי שבונה מדוע אין גידור או ציוד מיגון אישי. בטיחות במערכת החינוך מעט יותר מסודרת, קיימים ממוני בטיחות במוסדות חינוך, שמתוקצבים על ידי משרד החינוך.

”במטרה להתמודד עם המצב הזה, המוסד לבטיחות ולגיהות עוסק ביעוץ, ליווי וחניכה. יש לנו חמישה מדריכים בחברה הערבית. בשנה שעברה, ביקרנו ב-71 יישובים מתוך 79 יישובים קיימים. יש לנו קורסי ממוני בטיחות ונאמני בטיחות בחברה הערבית ובמקביל, חינוך לנוער בשיתוף רשת ‘עמל’. ערכנו פיילוט ראשון במגזר והדרכנו כ-120 תלמידים, שתכף יוצאים למעגל העבודה. אנחנו מקיימים

ימי עיון למחלקות ההנדסה ולמפקחים ברשויות המקומיות. אנחנו מגיעים למספר רב של עובדי בנייה ומקיימים הדרכות בשפה הערבית, פעילות הסברה, דף פייסבוק בשפה הערבית עם 6,800 עובדים, קמפיינים תקשורתיים בנושאים מובילים בשילוט חוצות ועל גבי אוטובוסים. בנוסף, הגדלנו פי שלושה את מספר הכותרים בערבית בפרסומים המקצועיים.”

שוויון הזדמנויות בקידום הבטיחות

בנוסף, לקחו חלק בוועידה סמנכ”לית מחקר של הביטוח הלאומי, ניצה קסיר, שהרחיבה בנושא נפגעים בעבודה ומחלות מקצוע; נציבת שוויון הזדמנויות בעבודה במשרד הכלכלה והתעשייה, עו”ד מרים כהבא, שדיברה על שוויון הזדמנויות ככלי לקידום בטיחות בעבודה, ומנהל מחלקת אורתופדיה בבית חולים נצרת, ד”ר ג’ריס חכים, שהציג את השלכות תאונות העבודה על העובדים ובני משפחותיהם.

במהלך הוועידה, נערך פאנל בהשתתפות ד”ר מיקי וינקלר, מנכ”ל המוס”ל; עו”ד ואהיל עבאדי, מנהל חטיבה ארצי האחראי על עובדי הבנייה בהסתדרות העובדים; יונס מודאר, ראש עיריית ערערה ויו”ר הוועד הארצי של ראשי הרשויות המקומיות הערביות בישראל; ד”ר עמאד פראג’, ראש אגף בטיחות בחברת החשמל; סאלח עמור, מנהל האיכות בחברת “סמי זעטוט”; עו”ד רפ”ק ורד ליכטר, מפקדת יחידת פלס במשטרת ישראל; אחמד גנאים, מנהל מכללת אלעולה וסלמאן דרע, מפקח עבודה במחוז צפון של מינהל הבטיחות. ●

**מנהל מחוז צפון במוס”ל,
ד”ר סמי סעדי: “עבודה באתרי
בנייה בתוך המגזר הערבי
היא בנייה פרטית, ללא
הודעה לרשויות, בלי מינוי
מנהל עבודה. להוציא בנייה
ציבורית, אין מנהלי עבודה
בבנייה הפרטית במגזר. אתרי
בנייה ללא גידור, אין כיסוי
פתחים, עובדים לא מדווחים
והיעדר הכשרה”**